

Опис на предметите

СТУДИИ НА ПОЛИТИКИТЕ

(едногодишни / двегодишни)

ЗАДОЛЖИТЕЛНИ ТЕОРИСКИ ПРЕДМЕТИ

ВОВЕД ВО СТУДИИ НА ПОЛИТИКИТЕ

Проф. д-р Катерина Колозова / Проф. д-р Гордан Георгиев

Студиите на политики ќе се изучуваат од мултидисциплинарна гледна точка, мобилизирајќи повеќе подрачја од општествените и хуманистичките науки. Во таквиот процес на анализа, обединувачки инструмент се трансверзалните аналитички вештини и методологии со што истражувањето на еден вид политики може да се спроведува интер-секторски. Наместо тематска специјализација, ќе се студира интерсекторската анализа овозможена од трансверзалните алатки на применетите општествени студии. Предметот ќе овозможи студирање на применетите општествени и хуманистички науки, нивна употреба во анализирањето и планирањето јавни политики, како и техниките на конципирање и формулирање политики.

ТРАНЗИЦИИ И АЛТЕРНАТИВИ: ЕКОНОМСКИ И ПОЛИТИЧКИ ТРАНСФОРМАЦИИ ВО СОВРЕМЕНИОТ СВЕТ

Проф. д-р Здравко Савески

Предметот ќе понуди основа за разбирањето на општествените, економските и политичките трансформации во последниот половина век, во светот и во нашата земја, и за нивното влијание врз сегашноста и иднината. Преку примена на интердисциплинарен пристап, што ќе ги користи сознанијата на економската, политичката и еколошката наука, студентите ќе се оспособат да применуваат постудиозен и поаналитичен пристап при проучувањето на постојниот систем, развивајќи способност за идентификување на неговите ефекти, како и на неговите алтернативи.

ФИЛОЗОФИЈА НА ПРАВО И ПОЛИТИКА

Проф. д-р Катерина Колозова

Филозофијата на правото и политиката, или правната филозофија, го испитува и анализира правото воопшто, како и правните институции, системи и принципи. Конкретно, го испитува односот на

законот со другите системи и филозофски области, како што се политиката и политичката филозофија, економијата и етиката. Предметот прави интерсекторската анализа овозможена од методолошките алатки на применетите општествени студии. Аналитичката јуриспруденција работи на идентификување на суштинските и универзални карактеристики на законот со цел да помогне да се дефинира што е законот. Наспроти тоа, постојат форми на позитивизам кои се во поблиска кореспонденција со општествената реалност, иако не се наивен натурализам, а таква е, на пример, теоријата на правото на Брајан Лајтнер. Важно е да се има на им дека политичките вредности, традиции, ги обликуваат како политиките така и филозофија на правото. Во фокусот на традициите што ќе се изучуваат се оние врзани за модерната-нација држава: либерализмот и авторитарните и анархистичките отстапувања од него (до кибер-анархизмот, како политичка теорија)

ЗАДОЛЖИТЕЛНИ МЕТОДОЛОШКИ ПРЕДМЕТИ

ЕПИСТЕМОЛОГИЈА НА ОПШТЕСТВЕНИТЕ НАУКИ И ПРИМЕНЕТИТЕ ОПШТЕСТВЕНИ НАУКИ

Проф. д-р Катерина Колозова

Изборот на истражувачките алатки и општиот методолошки приод во секое истражување зависи од изборот на епистемолошката рамка на истражувачот. Припадноста на определена теориска школа, претпоставува доследно придржување на епистемолошката рамка на која ја заговара школата на која истражувачот ѝ припаѓа и, со тоа, примена на методологија која произлегува од епистемолошкиот избор. Во овој предмет ќе ги изучуваме епистемолошките правци релевантни за општествената теорија и наука од почетокот на 20-тиот век па наваму: позитивизмот, структурализмот, постструктурализмот, конструктивизмот и деконструкцијата, постколонијалната критика како епистемолошки приод и феминистичките епистемологии од 90-тите наваму. Но исто така, ќе се изучуваат и предмодерните епистемолошки модели, од дијахрониска перспектива. Ќе се загатнат темите на „објективно“ знаење наспроти знаењето создавано од истражувачки субјект кој ја подзабира личната вложеност (својствен на постструктурализмот) и настојува да ја осветли, емпирицизмот наспроти критичката теорија, универзализам и есенцијализам наспроти контекстуализација на знаењето, дискурс и субјект, итн. Клучни авторитети чии идеи ќе бидат изучувани се: основачите на позитивизмот (Конт, Диркем), структурализмот Леви Строс и Сосир, Лакан и други претставници на структурализмот (како Витгенштајн), Кун, Попер како и Фуко и другите основоположници на постструктурализмот (доминантната интерпретациска парадигма денес), особено во критичката теорија и интердисциплинарните студии. Ќе се сопостави аналитичката школа на мислата наспроти континенталната традиција, односно филозофија како епистемолошка подлога (на пример аналитичка правна теорија наспроти реалистичка - Лајтнер - или натуралистичка/природно право, ја покажуваат улогата на разните теориски традиции). Ќе навчелеземе и во теориите/епистемологии на кризата на постструктурализмот на 21 век и правците како спекулативен реализам, нови онтологии на дигиталниот простор (Марк Фишер, акселерационизам), културна теорија на технологијата и нови реализими и теории на науката.

ИСТРАЖУВАЧКИ МЕТОДИ И АКАДЕМСКО ПИШУВАЊЕ

Проф. д-р Магдолна Колар Панова / Проф. д-р Ана Блажева / Проф. д-р Викторија Боровска

Прв дел: Истражувањето и прибирањето информации е наставен предмет во рамките на кој студент(к)ите ќе се стекнат со основни знаења за методите на истражување што се применуваат во општествените науки. Предвидените наставни содржини ќе ги воведат студент(к)ите во: теоретската и епистемиолошката рамка на истражувачкиот процес; разликите меѓу квантитативната и квалитативната истражувачка стратегија; особеностите на главните квантитативни и квалитативни методи; основните принципи, правила и процедури на истражувачкиот процес; формулирањето на истражувачкиот проблем и изработката на нацртот (скицата) на истражувањето; истражувачките техники за собирање податоци, анализата и обработката на податоците, интерпретацијата на податоците и пишувањето истражувачки извештај, презентацијата на истражувачките податоци, како и меѓународните стандарди и кодекси за спроведување на истражувањата и др.

Втор дел: Академското пишување е дел од академската и интелектуалната подготовка на студент(к)ите на постдипломските студии, со цел да ги воведат во вештините на изготвување на академски текстови – од студентски есеи и семинарски трудови, до истражувачки извештаи и до самостојни научни трудови како што се магистерски тези и докторски дисертации. Академското пишување се разликува од останатите форми на пишување поради својата структурираност, организација и употреба на строго утврдените норми, правила и конвенции, како за пишување на авторски текстови, така и за употреба и цитирање на туѓи текстови. Заради својата специфика развивана низ векови, академското пишување е потребно да се научи, имајќи предвид дека академското пишување го карактеризира фактот дека секогаш се пишува со познавање на целната публика.

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

СТУДИИ НА КУЛТУРАТА: ВОВЕД ВО АСПЕКТИТЕ НА СТУДИИ НА ПОЛИТИКИ

Доц. д-р. Тихомир Топузовски

Предметната програма обезбедува вовед во областа на студиите на културата. Преку предавања, дискусии, истражувања и пишување семинарски трудови, ќе се истражуваат значајните текстови поврзани со кохерентен сет на теории и методологии во студиите на култура преку кои ќе се анализира самата култура и како социјалните, политичките, економските и естетските контексти се вградени и влијаат на различните одредби како: класата, расата, полот, идентитетот, и.т.н. Ќе се проучуваат теоретските аспекти на културата, мета-културата, доминантните со-односи на културните облици на моќта, хегемониските, антихегемониските процеси во развивањето на културните парадигми и промените и состојбите во современата култура, означени како „судири на значења“ кои произлегуваат од различни социјално диференцирани „начини на живот“.

Програмата ќе се фокусира на проучување на „институционалните“ и не-институционалните концепти на културните студии и одредувањето на дисциплинарните/антидисциплинарните пресекувања во хуманистичките и општествените науки (филозофија, теорија, социологија, културна социологија, политичка економија, културна економија, историографија, филозофија на медиумите, етнографија, кративни индустрии). Ќе се укаже на влијанието на марксизмот, културализмот, семиотиката, структурализмот, постструктурализмот, феминизмот, постколонијалните дискурси и.т.н. Во оваа насока, ќе се проследи како културните производи како што се: рекламите, телевизијата, пропагандата, уметничките практики, литературата и архитектурата се произведуваат и консумираат.

ОСНОВИ ВО РОДОВИ СТУДИИ И ПОЛИТИКИ

Проф. д-р. Катерина Колозова

Родовите студии се интердисциплинарно подрачје кое ги содржи и комбинира пристапите на повеќе дисциплини од областа на општествените и хуманистичките науки, сосредочувајќи се на повеќеслојни прашања (поточно, теми) значајни за разбирањето на родот како културна/општествена и политичка категорија. Родовите студии го истражуваат прашањето на родот како идентитетско прашање. Идентитетот е комплексна категорија која изискува комплексен пристап и со тоа подразбира примена на знаења од повеќе дисциплини: психологија, социологија, политичка теорија и филозофија. Разнообразноста на дисциплинарниот пристап се одржува како единствена и доследна благодарение на термилошкото и епистемолошкото обединување врзано за темите. Ќе се изучуваат концептите на знаење, моќ, дискурс, субјективитет, род, култура, јавен/приватен простор, идентитет и перформативност.

СОВРЕМЕНИ ТРЕНДОВИ ВО ИНТЕГРАЦИСКИТЕ ПРОЦЕСИ ВО ЕВРОПА

Проф. д-р. Здравко Савески

Во текот на последните две децении, европската интеграција станува сè повеќе политизирана. Наместо кога јавното мислење на Европската унија го карактеризираше попустлив консензус, денес ставовите на граѓаните на ЕУ често се појавуваат како ограничувачки дисензуси за интеграцијата. И покрај промените во рамките на институциите на ЕУ, кои се дизајнирани да го зголемат својот репрезентативен легитимитет и да го сменат начинот на кој политичките партии комуницираат со ЕУ, Унијата сè уште се соочува со критики за „демократски дефицит“. Овој предмет се фокусира на односот меѓу демократијата и ЕУ, преку следење на развојот на институционалните структури во рамките на Унијата, интеракциите помеѓу политичките партии и европската политика и јавното мислење на европските граѓани.

ВОВЕД ВО МЕЃУНАРОДНИ ОДНОСИ

Проф. д-р. Здравко Савески

Предметот ќе понуди основа во разбирањето на меѓународните односи, опфаќајќи ги актерите на меѓународните односи, теориите кои ги објаснуваат меѓународните односи и главните теми што го предизвикуваат интересот во современите меѓународни односи. Преку изучувањето на основите на меѓународните односи, студентите ќе се оспособат да применуваат постудиозен и поаналитичен пристап при проучувањето на меѓународните односи и надворешната политика.

КУЛТУРА НА АНТРОПОЦЕНАТА

Доц. д-р. Тихомир Топузовски

Предметот ги адресира современите дебати за културата и климатските промени како еколошки предизвици генерираат ургентни состојби преку екстремните временски услови, губење на биодиверзитетот, девастираната животна средина, неконтролираните траектории на експлатација на основните ресурси како водата и воздухот, глобалниот раст и несаканите миграции. Овие состојби го подразбираат човековото влијание врз Земјата како енормно, со што започнува нова геолошка ера - антропоценот, научен термин за прв пат употребен од Пол Круцен, кој претставува поинаква траекторија на земјиниот систем.

Оттаму, овој предмет ќе генерира можност за критичко истражување на културата и статусот на структурите на моќта, материјалната средина и концептот на природата, човековите и други телесности и социо-економските поставености. Рефлектирајќи различни пристапи, предметот ќе проследи современи политички теоретичари кои пишувале за уметноста, ќе анализира автори од постхуманистичката филозофија и новиот материјализам во врска со релациите на културат и животната средина, екологијата и климатските промени. Со оглед на интердисциплинарноста, курсот ќе вклучи теоретски и практични дебати фокусирани на широк опсег на современи културни дела, филмови, изложби, објави на социјални мрежи, како и уметнички интервенции во јавен простор.

ОСНОВИ НА СТУДИИ НА РАЗВОЈ И РАЗВОЈНИ ПОЛИТИКИ

Проф. д-р Ристо Карајков

Во рамките на изучување на наставниот предмет, ќе се потенцира важноста на тоа како факторите се однесуваат едни на други во било која ситуација на развој. Со користење на реални, практични примери, ќе се покаже како развојот секогаш се менува и ќе се укаже на стратегиите кои треба да се применат, прилагодат и променат со појавувањето на нови проблеми. За таа цел, ќе се користат локални настани, весници, национални и меѓународни вести, како и наставни материјали објавени во други земји за да се илустрира тековниот развој на проблемите и како сето тоа влијае врз сопствениот живот. При тоа, ќе се нагласи дека нашите сознанија се привремени и студент(к)ите ќе

се охрабрат да бараат нови или алтернативни решенија, наместо да бараат еден конечен „вистински одговор“.

ИНТЕРКУЛТУРНИ ОДНОСИ И ПОЛИТИКИ

Проф. д-р Ирена Цветковиќ

Овој предмет има за цел интердисциплинарно претставување и запознавање со критичката теорија, родот и сексуалноста од аспект на јавните политики. Фокусот е ставен врз критичко испитување и проширување на традиционалните дефиниции и граници на културата, родот и сексуалноста преку интерес за состојбите на нееднаквост и маргинализација. Во процесот на градење и дисеминација на знаењата ќе се задржиме на современите теоретски аргументи и емпириски податоци во однос на прашањата на: феноменот на стаклен покрив, репродуктивните права, политичката репрезентација, сексуалноста и здравствените права, политиките на еднаквост и социјална инклузија, родово базирано насилство, хомфобично и трансфобично насилство итн. Овие теми ќе ги разгледаме низ партиципативно изнаоѓање на одговори на прашањата како социјалните релации и дистрибуцијата на моќта и ресурсите ги афектира политичките процеси, и обратно, како политиките ги обликуваат социјалните релации.

СТУДИИ НА ПОЛИТИКИ ВО ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР ВО ЕРА НА ЗЕЛЕНИОТ ЕВРОПСКИ ДОГОВОР

Проф. д-р. Калина Лечевска

Овој предмет ќе им пристапи на политиките како социјални решенија, стратегии и институционални процеси за управување и развој на општествата и културата. Современите политики ќе бидат разгледувани од аспект на нивното менување во однос на стратешките европски цели кои ја наметнуваат дигиталната и зелена транзиција. Воедно ќе бидат разгледани и националните и локалните стратегии кои се развиваат согласно новите стратешки приоритети за 2030 година. Предметот ќе ги опфати темите на дигиталната демократија, Зелениот европски договор, како и улогата на граѓанскиот сектор.

ЕМОЦИИ И ПОЛИТИКА

Проф. д-р. Ана Блажева

Предметот охрабрува истражување за поврзаноста на емоциите и политиката поттикнувајќи интердисциплинарен пристап кој овозможува оформување на лична позиција во однос на афективноста и политичката стварност. Во таа насока и посочената литература вклучува различни појдовни точки на анализирање на емоциите во доменот на политичкото кои може да ги поттикнат студентите да истражуваат различни аспекти, концепти, теориски и научни позиции поврзани со емоциите и политиката. Целта е да се вклучи знаењето за емоциите како еден од централните аспекти на човечкото искуство во размислувањата и истражувањата за политиката и политичкото.

Литературата понудена за читање овозможува запознавање со различни пристапи на различни дисциплини кон емоциите: социјална психологија, антропологија, феминистичка теорија, психоанализа, социологија. Потоа овозможува различен теориски пристап кон поединечни емоции и широк спектар на анализи на поврзаноста на емоциите со значајни општествени и политички феномени и динамика. Изборот на литература е воден од намерата на студент(к)ите да им се овозможи избор, можност и поттик за самостојно истражување на емоционалноста во контекст на општествената и политичката стварност.

КОМУНИКАЦИИ, МЕДИУМИ И КУЛТУРА

Проф. д-р Магдолна Колар-Панова

Овој предмет ќе го разгледа брзо менувачкиот медиумски пејзаж, со акцент на новите медиуми и новите медиумски платформи и со преиспитување на тоа како тие трансформации предизвикани од дигиталната ера влијаат на традиционалните медиумски модели и го менуваат однесувањето на главните медиуми. Исто така, ќе се испита како се променил општествениот, политичкиот и културниот пејзаж во однос на дигиталните медиуми и информатичките технологии. Покрај тоа, овој интердисциплинарен предмет ги истражува културните и медиумските продукции, практики и институции во национални, транснационални и глобални контексти и низ повеќе предметни области. Медиумската култура сега е доминантна форма на култура која не социјализира и како таква обезбедува и игра големи улоги во економијата, политиката и општествениот и културниот живот. Така, предметот развива повеќедимензионален пристап кон културните студии што го проширува полето и го отвора за различни дисциплини. Со сместување на делата на медиумската култура во нивниот социјален и политички контекст, во рамките на политичките борби, и системот на културна продукција, како и рецепцијата, курсот ја осветлува современата култура и општеството и ги испитува културните форми создадени и дистрибуирани од медиумските индустрии.

ТЕОРИСКА ПСИХОАНАЛИЗА И ОПШТЕСТВЕНА КРИТИКА

Проф. д-р Ана Блажева

Теориската психоанализа, особено нејзината Лакановска традиција зазема значајно место во современата родова теорија на идентитетот и субјективитетот. Значајни феминистички критички усвојувања на Лакановската психоанализа – кои вклучуваат и субверзија на цели концептуални рамки – ја збогатуваат феминистичката филозофија и теории на субјективитет, во смисла на суплементирање на нејзината културолошко-политичка критика. Од друга страна, значајни концепти и нивните придружни теориски елаборации кои доаѓаат од самите Фројд и Лакан (на пример, теоријата за зависта за penisот, метафората на фалусот или позицијата на симболното кај Лакан) претставуваат предмет на темелна критика која коренито ја дестабилизира и доведува во прашање нивната теориска оперативност.

ОСНОВИ НА ДИГИТАЛНА ДЕМОКРАТИЈА И КУЛТУРА

Проф. д-р. Калина Лечевска

Предметот ќе овозможи да се разбере поимот дигитална демократија, а потоа и влијанието на дигитализацијата врз културата. Ќе се изучуваат општествените и културните процеси што се одвиваат во дигиталниот простор и нивното влијание врз секојдневието. Преку изучување на овој предмет ќе може да се анализира состојбата на дигитализација во културата во земјава. При тоа, студент(к)ите ќе може да понудат идеи за политики преку кои ќе послужат како решенија за актуелни проблеми во секторот на култура. Со тоа ќе се овозможи практична примена на добиените теоретски сознанија.